Zbirka odločb sodne prakse

SODBA SODIŠČA (četrti senat)

z dne 17. decembra 2015*

„Predhodno odločanje — Socialna politika — Direktiva 2006/54/ES — Enako obravnavanje moških in žensk pri zaposlovanju in poklicnem delu — Diskriminatorna odpoved pogodbe o zaposlitvi — Člen 18 — Odškodnina ali povračilo dejanske utrpljene škode — Odvračilni učinek — Člen 25 — Sankcije — Kaznovalna odškodnina“

V zadevi C-407/14,

katere predmet je predlog za sprejetje predhodne odločbe na podlagi člena 267 PDEU, ki ga je vložilo Juzgado de lo Social nº 1 de Córdoba (delovno sodišče št. 1 v Córdobi, Španija) z odločbo z dne 1. avgusta 2014, ki je prispela na Sodišče 27. avgusta 2014, v postopku

**María Auxiliadora Arjona Camacho**

proti

**Securitas Seguridad España SA,**

SODIŠČE (četrti senat),

v sestavi L. Bay Larsen, predsednik tretjega senata v funkciji predsednika četrtega senata, J. Malenovský, M. Safjan (poročevalec), sodnika, A. Prechal in K. Jürimäe, sodnici,

generalni pravobranilec: P. Mengozzi,

sodni tajnik: A. Calot Escobar,

na podlagi pisnega postopka,

ob upoštevanju stališč, ki so jih predložili:

— za M. A. Arjona Camacho R. Alcaide Aranda, odvetnik,

— za špansko vlado L. Banciella Rodríguez-Miñón in A. Rubio González Alejandro, agenta,

— za poljsko vlado B. Majczyna, agent,

— za vlado Združenega kraljestva J. Kraehling, agentka, skupaj z A. Batesom, barrister,

— za Evropsko komisijo D. Roussanov in E. Adsera Ribera, agenta,

po predstavitvi sklepnih predlogov generalnega pravobranilca na obravnavi 3. septembra 2015

* Jezik postopka: španščina.

izreka naslednjo

**Sodbo**

1 Predlog za sprejetje predhodne odločbe se nanaša na razlago člena 18 Direktive 2006/54/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 5. julija 2006 o uresničevanju načela enakih možnosti ter enakega obravnavanja moških in žensk pri zaposlovanju in poklicnem delu (UL L 204, str. 23).

2 Ta predlog je bil vložen v okviru spora med M. A. Arjono Camacho in družbo Securitas Seguridad España SA (v nadaljevanju: Securitas Seguridad España) zaradi dodelitve kaznovalne odškodnine M. A. Arjoni Camacho zaradi odpovedi njene pogodbe o zaposlitvi, ki pomeni diskriminacijo na podlagi spola.

## Pravni okvir

### *Pravo Unije*

Direktiva 76/207/EGS

3 V prvotni različici je člen 6 Direktive Sveta 76/207/EGS z dne 9. februarja 1976 o izvrševanju načela enakega obravnavanja moških in žensk v zvezi z dostopom do zaposlitve, poklicnega usposabljanja in napredovanja ter delovnih pogojev (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 5, zvezek 1, str. 187) določal:

„Države članice v nacionalne pravne sisteme uvedejo potrebne ukrepe, da se vsem osebam, ki se čutijo prizadete zaradi neuporabe načela enakega obravnavanja v smislu členov 3, 4 in 5 omogoči vlaganje zahtevkov v sodnih postopkih po tem, ko so izčrpali pravna sredstva pri drugih pristojnih organih.“

4 Direktiva 76/207 je bila spremenjena z Direktivo 2002/73/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 23. septembra 2002 (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 5, zvezek 4, str. 255). V uvodni izjavi 18 Direktive 2002/73 je navedeno:

„Sodišče ES je odločilo, da je načelo enake obravnave lahko dejansko učinkovito le v primeru, če se vsakokrat, ko je kršeno, delavcu, ki je bil diskriminiran, dodeli odškodnina, sorazmerna škodi, ki jo je utrpel. Poleg tega je sodišče izrecno določilo, da lahko vnaprejšnja določitev zgornje meje onemogoči učinkovito dodelitev odškodnine in da ni dovoljeno izključiti dodelitve obresti za odškodnino za škodo, ki jo je utrpel.“

5 Člen 6 Direktive 76/207 je bil z Direktivo 2002/73 spremenjen tako:

„1. Države članice zagotovijo, da so sodni in/ali upravni postopki, vključno s spravnimi postopki, kadar so ta primerna, za izvrševanje obveznosti v skladu s to direktivo na voljo vsem osebam, ki so mnenja, da jim je bila storjena krivica, ker glede njih ni bilo uporabljeno načelo enake obravnave, tudi po koncu razmerja, v katerem je domnevno prišlo do diskriminacije.

2. Države članice uvedejo v svoj nacionalni pravni sistem ukrepe, ki so potrebni za zagotovitev dejanske in učinkovite kompenzacije oziroma povrnitve škode, kakršno določijo države članice, za izgubo in škodo, ki jo je oškodovana oseba utrpela zaradi diskriminacije v nasprotju s členom 3, in sicer na način, ki je odvračilen in je v sorazmerju z utrpljeno škodo; takšna kompenzacija oziroma

povrnitev škode ne sme biti vnaprej omejena z določitvijo zgornje meje, razen v primerih, ko lahko delodajalec dokaže, da je edina škoda, ki jo je prosilec utrpel zaradi diskriminacije v smislu te direktive, zavrnitev upoštevanja njegove prijave za delovno mesto.

[…]“

6 Z Direktivo 2002/73 je bil v Direktivo 76/207 dodan tudi člen 8d, ki določa:

„Države članice določijo pravila o sankcijah, ki se uporabljajo za kršitev nacionalnih predpisov, sprejetih v skladu s to direktivo, in sprejmejo vse potrebne ukrepe, da zagotovijo, da se uporabljajo.

Sankcije, ki lahko obsegajo plačilo kompenzacije žrtvi, morajo biti učinkovite, sorazmerne in odvračilne. Države članice o omenjenih predpisih obvestijo Komisijo najpozneje do 5. oktobra 2005 in jo takoj obvestijo o kakršnih koli naknadnih spremembah, ki vplivajo nanje.“

7 V skladu s členom 34(1) Direktive 2006/54 je ta z učinkom od 15. avgusta 2009 razveljavila Direktivo 76/207.

Direktiva 2006/54

8 V uvodnih izjavah 1, 33 in 35 Direktive 2006/54 je navedeno:

„(1) Direktiva […] 76/207 […] in Direktiva Sveta 86/378/EGS z dne 24. julija 1986 o izvajanju načela enakega obravnavanja moških in žensk v poklicnih sistemih socialne varnosti [UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 5, zvezek 1, str. 327] sta bili bistveno spremenjeni. […] Ker se te direktive spet spreminjajo, je treba zadevne določbe zaradi jasnosti in združitve temeljnih določb na tem področju preoblikovati v eno besedilo, kakor tudi da bi se upošteval razvoj, ki izhaja iz sodne prakse Sodišča […].

[…]

(33) Sodišče je jasno ugotovilo, da mora biti za zagotovitev dejanske učinkovitosti načela enakega obravnavanja za vsako kršitev dodeljena ustrezna odškodnina glede na utrpljeno škodo. Zato je primerno, da se izključi vnaprejšnja določitev vsake zgornje meje take odškodnine, razen če delodajalec lahko dokaže, da je edina škoda, ki jo je tožeča stranka utrpela zaradi diskriminacije v smislu te direktive, zavrnitev upoštevanja njene/njegove prijave za delovno mesto.

[…]

(35) Države članice morajo zagotoviti učinkovite, sorazmerne in odvračilne kazni za kršitve obveznosti iz te direktive.“

9 Člen 1 te direktive določa:

„Namen te direktive je zagotoviti uresničevanje načela enakih možnosti in enakega obravnavanja moških in žensk na področju zaposlovanja in poklicnega dela.

V ta namen vsebuje določbe za uresničevanje načela enakega obravnavanja v zvezi:

[…]

(b) z delovnimi pogoji, vključno s plačilom;

[…]

Vsebuje tudi določbe za zagotovitev večje učinkovitosti takšnega uresničevanja z določitvijo ustreznih postopkov.“

10 Člen 14 te direktive, naslovljen „Prepoved diskriminacije“, v odstavku 1(c) določa:

„V javnem ali zasebnem sektorju, vključno z javnimi organi, ne sme biti nikakršne neposredne ali posredne diskriminacije zaradi spola v zvezi:

[…]

(c) z zaposlitvenimi in delovnimi pogoji, vključno z odpuščanjem, ter plačilom, kakor je določeno v členu [157 PDEU]“.

11 Člen 18 te direktive, naslovljen „Odškodnina ali povračilo“, določa:

„Države članice uvedejo v svoj nacionalni pravni sistem ukrepe, ki so potrebni za zagotovitev dejanske in učinkovite odškodnine ali povračila, kakor to določijo države članice za izgubo in škodo, ki jo je oškodovana oseba utrpela kot posledico diskriminacije zaradi spola, in sicer na način, ki je odvračilen in sorazmeren z utrpljeno škodo. Takšna odškodnina ali povračilo ne smeta biti omejena z vnaprejšnjo določitvijo zgornje meje, razen v primerih, ko lahko delodajalec dokaže, da je edina škoda, ki jo je tožnik utrpel zaradi diskriminacije v smislu te direktive, zavrnitev upoštevanja njegove prijave za delovno mesto.“

12 Člen 25 Direktive 2006/54, naslovljen „Kazni“, določa:

„Države članice določijo pravila o kaznih za kršitev nacionalnih predpisov, sprejetih na podlagi te direktive, in sprejmejo vse potrebne ukrepe za zagotovitev njihove uporabe. Kazni, ki lahko vključujejo plačilo odškodnine žrtvi, so učinkovite, sorazmerne in odvračilne. Države članice Komisijo uradno obvestijo o teh določbah najpozneje do 5. oktobra 2005, prav tako jo takoj uradno obvestijo o vseh poznejših spremembah, ki imajo vpliv na te določbe.“

13 Člen 27 te direktive, naslovljen „Minimalne zahteve“, v odstavku 1 določa:

„Države članice lahko uvedejo ali ohranijo predpise, ki so za varstvo načela enakega obravnavanja ugodnejši od tistih, ki jih določa ta direktiva.“

*Špansko pravo*

14 Člen 10 zakona 3/2007 o dejanskem enakem obravnavanju moških in žensk (Ley orgánica 3/2007 para la igualdad efectiva de mujeres y hombres) z dne 22. marca 2007 (BOE št. 71, z dne 23. marca 2007, str. 12611), naslovljen „Pravne posledice diskriminatornih ravnanj“, določa:

„Pravni akti in določila pravnih poslov, ki pomenijo ali povzročajo diskriminacijo na podlagi spola, štejejo za nične in brez učinka ter ustvarjajo odgovornost [povzročitelja diskriminacije] na podlagi sistema povračil ali odškodnin, ki so dejanske, učinkovite in sorazmerne z utrpljeno škodo, ter na podlagi sistema učinkovitih in odvračilnih sankcij, ki preprečujejo pojav diskriminatornega ravnanja.“

15 Člen 183 zakona 36/2011 o delovnih in socialnih sodiščih (Ley 36/2011, reguladora de la jurisdicción social), z dne 10. oktobra 2011 (BOE št. 245, z dne 11. oktobra 2011, str. 106584), naslovljen „Odškodnina“, v odstavkih 1 in 2 določa:

„1. Kadar je s sodbo ugotovljena kršitev, mora sodišče odločiti o znesku odškodnine, ki pripada tožeči stranki zaradi diskriminacije ali druge kršitve njenih temeljnih pravic in državljanskih svoboščin ob upoštevanju nepremoženjske škode zaradi kršitve temeljne pravice in dodatne sekundarne škode.

2. Sodišče odloči o višini odškodnine, pri čemer jo previdno ugotovi, če se izkaže, da je dokazovanje njene natančne višine prezahtevno ali predrago, da se žrtvi zadosti nadomesti škoda in se, kolikor je mogoče, vzpostavi prejšnje stanje, ter da se prispeva k namenu preprečevanja škode.“

**Spor o glavni stvari in vprašanje za predhodno odločanje**

16 M. A. Arjona Camacho se je 1. julija 2012 zaposlila pri družbi Securitas Seguridad España kot varnostnica za polni delovni čas v zaporu za mladoletnike v Córdobi (Španija). 24. aprila 2014 ji je bila odpovedana pogodba o zaposlitvi.

17 Ker se ni strinjala z odpovedjo pogodbe o zaposlitvi, je M. A. Arjona Camacho 6. maja 2014 pri centru za mediacijo, arbitražo in usklajevanje v Córdobi vložila prošnjo za spravni postopek s svojim delodajalcem. Spravni postopek ni bil uspešen.

18 M. A. Arjona Camacho je 26. maja 2014 pri Juzgado de lo Social nº 1 de Córdoba (delovno in socialno sodišče št. 1 v Córdobi) vložila tožbo, s katero je izpodbijala to odpoved pogodbe o zaposlitvi in zatrjevala, da bi ta odpoved morala biti razglašena za nično.

19 V zvezi s tem je M. A. Arjona Camacho navedla, primarno, da odpoved njene pogodbe o zaposlitvi pomeni diskriminacijo na podlagi spola. Predlagala je, naj se ji zaradi utrpljene škode izplača odškodnina v višini 6 000 EUR.

20 Predložitveno sodišče navaja, da šteje za dokazano, da odpoved pogodbe o zaposlitvi M. A. Arjona Camacho pomeni diskriminacijo na podlagi spola, in da bodo v sodbi, ki bo izrečena po odgovoru Sodišča, predstavljeni dokazi, na katerih temelji ta ugotovitev.

21 Predložitveno sodišče dodaja, da bodo v sodbi, ki jo bo izreklo, pojasnjeni tudi razlogi, iz katerih meni, da znesek odškodnine 3 000 EUR zadostuje za povračilo celotne škode, ki jo je utrpela M. A. Arjona Camacho zaradi odpovedi njene pogodbe o zaposlitvi na podlagi spola.

22 Vendar se predložitveno sodišče sprašuje, ali mora na podlagi člena 18 Direktive 2006/54, v skladu s katerim je treba škodo povrniti na način, ki je odvračilen, M. A. Arjoni Camacho prisoditi odškodnino, ki je višja od povračila celotne škode, ki jo je utrpela, v obliki kaznovalne odškodnine, ki naj služi kot opomin njenemu nekdanjemu delodajalcu in drugim.

23 Predložitveno sodišče pojasnjuje, da institut „kaznovalna odškodnina“ ne obstaja v španskem pravu.

24 V teh okoliščinah je Juzgado de lo Social nº 1 de Córdoba (delovno in socialno sodišče št. 1 v Córdobi) prekinilo odločanje in Sodišču v predhodno odločanje predložilo to vprašanje:

„Ali je treba člen 18 Direktive 2006/54, ki določa odvračalnost odškodnine (poleg tega, da mora biti učinkovita in sorazmerna glede na utrpljeno škodo) za žrtev diskriminacije na podlagi spola, razlagati tako, da nacionalnemu sodišču omogoča, da naloži razumno dodatno kaznovalno odškodnino – to

pomeni, dodatni znesek, ki bi, čeprav presega celotno povračilo dejanske škode, ki jo je utrpela žrtev, služil kot opomin drugim (in povzročitelju škode) – vendar le če ta ostane v mejah sorazmernosti, in to vključno tedaj, kadar je ta pojem kaznovalne odškodnine tuj pravni tradiciji nacionalnega sodišča?“

## Vprašanje za predhodno odločanje

25 Predložitveno sodišče s tem vprašanjem v bistvu sprašuje, ali je treba člen 18 Direktive 2006/54 razlagati tako, da je treba zato, da bi bila škoda, ki jo je utrpela oseba zaradi diskriminacije na podlagi spola, dejansko povrnjena na način, ki je odvračilen, tej osebi poleg odškodnine iz naslova povračila škode prisoditi tudi kaznovalno odškodnino.

26 Države članice v skladu s tem členom 18 v svoj nacionalni pravni sistem uvedejo ukrepe, ki so potrebni za zagotovitev dejanske in učinkovite odškodnine ali povračila, kakor to določijo države članice za izgubo in škodo, ki jo je oškodovana oseba utrpela kot posledico diskriminacije zaradi spola, in sicer na način, ki je odvračilen in sorazmeren z utrpljeno škodo, pri čemer ta odškodnina ne sme biti omejena z vnaprejšnjo določitvijo zgornje meje, razen v primeru zavrnitve upoštevanja prijave za delovno mesto.

27 S to določbo je povzeto besedilo člena 6(2) Direktive 76/207, kakor je bila spremenjena z Direktivo 2002/73.

28 Kot je razvidno iz uvodne izjave 18 Direktive 2002/73, ta spreminja člen 6 Direktive 76/207 z namenom upoštevanja sodne prakse Sodišča, zlasti sodb Marshall (C-271/91, EU:C:1993:335) in Draehmpaehl (C-180/95, EU:C:1997:208).

29 Glede tega je treba opozoriti, da je v okviru razlage člena 6 Direktive 76/207, ki jo je razveljavila in nadomestila Direktiva 2006/54, Sodišče poudarilo, da države članice uvedejo potrebne ukrepe, da se vsem osebam, ki se čutijo prizadete zaradi diskriminacije, ki je v nasprotju z navedeno direktivo, omogoči vlaganje zahtevkov v sodnih postopkih. Taka obveznost pomeni, da morajo biti zadevni ukrepi dovolj učinkoviti za doseganje cilja, ki mu sledi Direktiva 76/207, in da se lahko zadevne osebe pred nacionalnimi sodišči dejansko sklicujejo nanje (glej sodbi Marshall, C-271/91, EU:C:1993:335, točka 22, in Paquay, C-460/06, EU:C:2007:601, točka 43).

30 V skladu s sodno prakso Sodišča navedeni člen 6 državam članicam pri kršitvi prepovedi diskriminacije ne nalaga sprejetja določenega ukrepa, ampak jim prepušča, da glede na različne položaje, ki lahko nastanejo, same izberejo med različnimi rešitvami, primernimi za doseganje cilja Direktive 76/207 (glej sodbe von Colson in Kamann, 14/83, EU:C:1984:153, točka 18; Marshall, C-271/91, EU:C:1993:335, točka 23, in Paquay, C-460/06, EU:C:2007:601, točka 44).

31 Vendar morajo ukrepi za ponovno vzpostavitev dejanskih enakih možnosti zagotoviti dejansko in učinkovito pravno varstvo ter imeti za delodajalca dejanski odvračalni učinek (glej sodbe von Colson in Kamann, 14/83, EU:C:1984:153, točki 23 in 24; Draehmpaehl, C-180/95, EU:C:1997:208, točka 25, in Paquay, C-460/06, EU:C:2007:601, točka 45).

32 Take zahteve nujno pomenijo, da je treba upoštevati značilnosti, ki so značilne za vsak posamezen primer kršitve načela enakosti. V primeru diskriminatorne odpovedi pogodbe o zaposlitvi pa ponovne vzpostavitve stanja enakosti ni mogoče doseči brez vrnitve diskriminirane osebe na delo ali alternativno z denarnim nadomestilom utrpljene škode (sodba Marshall, C-271/91, EU:C:1993:335, točka 25).

33 Nazadnje, v skladu s sodno prakso Sodišča, če je ukrep za doseganje cilja ponovne vzpostavitve dejanskih enakih možnosti denarna odškodnina, mora biti ta ustrezna, tako da je v celoti nadomeščena škoda, ki je dejansko nastala zaradi diskriminatorne odpovedi pogodbe o zaposlitvi, v skladu z veljavnimi nacionalnimi pravili (glej sodbi Marshall, C-271/91, EU:C:1993:335, točka 26, in Paquay, C-460/06, EU:C:2007:601, točka 46).

34 Zato je iz določb člena 6 Direktive 76/207 v prvotni in v spremenjeni različici ter iz sodne prakse Sodišča, navedene v točkah od 29 do 33 te sodbe, izhajalo, da dejanski odvračilni učinek, ki ga določa ta člen 6, ne vključuje prisoditve osebi, ki je bila žrtev diskriminacije na podlagi spola, kaznovalne odškodnine, ki je večja od povračila celotne dejansko utrpljene škode in pomeni kaznovalni ukrep.

35 To ugotovitev podpira to, da je v primeru diskriminatorne odpovedi pogodbe o zaposlitvi povračilo škode v denarni obliki, kot je navedeno v točki 32 te sodbe, alternativno.

36 Kot je generalni pravobranilec poudaril v točki 32 sklepnih predlogov, se pravo Unije ni tako bistveno spremenilo, da bi bil člen 18 Direktive 2006/54 v zvezi s tem predmet drugačne razlage kot člen 6 Direktive 76/207.

37 Zato je treba ugotoviti, da zato, da bo škoda, utrpljena zaradi diskriminacije na podlagi spola, dejansko povrnjena na odvračilen in sorazmeren način, člen 18 Direktive 2006/54 – tako kot člen 6 Direktive 76/207 – državam članicam, ki izberejo denarno obliko, nalaga, da v notranjem pravnem redu uvedejo ukrepe, ki določajo, da se oškodovani osebi izplača odškodnina, ki v celoti pokriva utrpljeno škodo, v skladu s podrobnimi pravili, ki jih določijo, vendar ne določa plačila kaznovalne odškodnine.

38 Poleg tega člen 25 Direktive 2006/54 določa, da države članice določijo pravila o kaznih za kršitev nacionalnih predpisov, sprejetih na podlagi te direktive, in sprejmejo vse potrebne ukrepe za zagotovitev njihove uporabe. Ta člen določa tudi, da so kazni, ki „lahko vključujejo plačilo odškodnine žrtvi“, učinkovite, sorazmerne in odvračilne.

39 Posledično, medtem ko je namen člena 18 Direktive 2006/54 naložiti dodelitev odškodnine ali povračilo škode, ki jo je utrpel oškodovanec, pa je iz besedila člena 25 te direktive razvidno, da ta državam članicam daje možnost, da sprejmejo ukrepe, s katerimi se sankcionira diskriminacija na podlagi spola v obliki odškodnine žrtvi.

40 Tako člen 25 Direktive 2006/54 omogoča – vendar ne nalaga – državam članicam, da sprejmejo ukrepe za plačilo kaznovalne odškodnine žrtvi diskriminacije na podlagi spola.

41 V istem smislu člen 27(1) te direktive določa, da lahko države članice uvedejo ali ohranijo predpise, ki so za varstvo načela enakega obravnavanja ugodnejši od tistih, ki jih določa ta direktiva.

42 V obravnavanem primeru predložitveno sodišče poudarja, da institut „kaznovalna odškodnina“ v španskem pravu ne obstaja.

43 V teh okoliščinah neobstoja določbe nacionalnega prava, ki bi omogočala plačilo kaznovalne odškodnine osebi, ki je bila diskriminirana na podlagi spola, člen 25 Direktive 2006/54 ne določa, da lahko nacionalno sodišče samo naloži plačilo take odškodnine povzročitelju te diskriminacije.

44 Dodati je treba, da ob predpostavki, da se država članica odloči sprejeti ukrepe, ki omogočajo dodelitev kaznovalne odškodnine diskriminirani osebi, se v nacionalnem pravnem sistemu vsake države članice določijo merila za ugotavljanje višine kazni, pri čemer pa morata biti spoštovani načeli enakovrednosti in učinkovitosti (glej po analogiji sodbe Manfredi in drugi, od C-295/04 do C-298/04, EU:C:2006:461, točka 92; Donau Chemie in drugi, C-536/11, EU:C:2013:366, točke od 25 do 27, inHirmann, C-174/12, EU:C:2013:856, točka 40).

45 Ob upoštevanju navedenega je treba na postavljeno vprašanje odgovoriti, da je treba člen 18 Direktive 2006/54 razlagati tako, da zato, da bo škoda, utrpljena zaradi diskriminacije na podlagi spola, dejansko povrnjena na odvračilen in sorazmeren način, ta člen državam članicam, ki izberejo denarno obliko, nalaga, da v skladu s podrobnimi pravili, ki jih določijo, v notranjem pravnem redu uvedejo ukrepe, ki določajo, da se oškodovani osebi plača odškodnina, ki v celoti pokriva utrpljeno škodo.

## Stroški

46 Ker je ta postopek za stranke v postopku v glavni stvari ena od stopenj v postopku pred predložitvenim sodiščem, to odloči o stroških. Stroški za predložitev stališč Sodišču, ki niso stroški omenjenih strank, se ne povrnejo.

Iz teh razlogov je Sodišče (četrti senat) razsodilo:

**Člen 18 Direktive 2006/54/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 5. julija 2006 o uresničevanju načela enakih možnosti ter enakega obravnavanja moških in žensk pri zaposlovanju in poklicnem delu je treba razlagati tako, da zato, da bo škoda, utrpljena zaradi diskriminacije na podlagi spola, dejansko povrnjena na odvračilen in sorazmeren način, ta člen državam članicam, ki izberejo denarno obliko, nalaga, da v skladu s podrobnimi pravili, ki jih določijo, v notranjem pravnem redu uvedejo ukrepe, ki določajo, da se oškodovani osebi plača odškodnina, ki v celoti pokriva utrpljeno škodo.**

Podpisi